

ISSN 2311-2425

Київський університет імені Бориса Грінченка

STUDIA PHILOLOGICA

Філологічні студії

Збірник наукових праць

Випуск 8

Київ ■ 2017

ПОЕТ ВОЛОДИМИРА БАЗИЛЕВСЬКОГО: АНТИЧНІ ОБРИСИ ОБРАЗНОЇ ПАРАДИГМИ

Гальчук О.В.,

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053,
o.halchuk@kubg.edu.ua

У статті аналізується парадигма образу поета в ліриці Володимира Базилевського крізь призму речів автором художніх традицій античності. Античний текст сприймається як підґрунтя для міфологічної та історико-культурної репрезентації образів поетологічного комплексу. Відзначається, що в автографському тлумаченні образів і мотивів античного походження поєднались риси характерних для доби античного модернізму неокласичної та символістської моделей інтерпретації прецедентного тексту.

Ключові слова: Володимир Базилевський, поетологія, образна парадигма, міфологізм, інтерпретація

Гальчук О.В.

Поэт Владимира Базилевского: античные контуры образной парадигмы

В статье анализируется парадигма образа поэта в лирике Владимира Базилевского сквозь призму понятий автором художественных традиций античности. Античный текст воспринимается как основа для мифологической и историко-культурной репрезентации образов поэтического комплекса. Отмечается, что в авторском толковании образов и мотивов античного происхождения соединились черты характерных для эпохи высокого модернизма неоклассической и символистской моделей интерпретации прецедентного текста.

Ключевые слова: Владимир Базилевский, поэтология, образная парадигма, мифологизм, интерпретация.

Halchuk O.

A poet by Volodymyr Bazylevskyy: anique outlines of imagery paradigm

The article examines the paradigm of the poet's image in poetry by Volodymyr Bazylevskyy in the light of the reception of the artistic traditions of antiquity. While developing a diverse aspected image of the poet in Greco-Roman literature, the Ukrainian artist perceives the antique text as a background for mythological, historical and cultural representation of poetological complex images. Bazylevskyy reflects on the question of poetry's nature, the artist's role in difficult periods of nation trials. The author's palette of poetological images motives ingrained in antiquity demonstrates a creative transformation of national reception tradition of a text that was established during of high modernism. Bazylevskyy's interpretation of poetological complex images combines features of neoclassical (particularly in postulation of the topic of poet's sacrificial duty and image culture triggers) and symbolist (through Orphic imagery and problematic) interpretation model of precedent text. Characteristically, Bazylevskyy finds these images similarly to neoclassicists among the writers of antiquity (Horace, Catullus, etc.) and writers of the twentieth century who were victims to the totalitarian regime (e.g. Evgen Plushko). Bazylevskyy also uses the experience of poets who represent symbolist interpretation of Ukrainian antiquity. In particular, he develops Orphic imagery and problematic: Orpheus mytheme appears in different contexts as a modern poet incarnation; and the motif of art becomes a part of the cosmological complex where a new world is born in the battle of space and chaos.

Nationalization, transformation of a proper name into a generalized symbolic one, modernization, transition of a mythologeme to a paraphrase etc. are characteristic of the author's reading of antique images. Densified by the virtue of antique imagery Bazylevskyy creates a complex system of artistic perception of the world where the poet assigned the role of a courageous guard of spirituality that is expressed in the word.

Key words: Volodymyr Bazylevskyy, poetology, image paradigm, mythologism, interpretation.

Творчість Володимира Базилевського — особливе явище сучасної української поезії, філософічність якого поєднується з різноманітними виявами інтертекстуальності, спрямованими на творення шляхетного варіанта інтелектуальної лірики. Органічною частиною поезії

Володимира Базилевського є художня спадщина античності, рецепція якої має концептуальний характер, а сам підхід до античного тексту демонструє творчо засвоєний автором досвід передніх літературних генерацій у площині інтегрування в національне письменство. Своєрідні

проблемно-тематичного комплексу, для оприявлення якого Володимир Базилевський, окрім іншого, активно звертається і до античності, — традиційна тема поета і поезії.

Актуальність дослідження античної парадигми образу поета в ліриці Володимира Базилевського зумовлена потребою розглянути тенденції рецепції греко-римської художньої спадщини в сучасній українській літературі, визначити особливості авторської інтерпретації. Окрім того, якщо на міжтекстових зв'язках вірчості українського митця дослідники нагошували не раз, зокрема С. Литвиненко розглянули використання Володимиром Базилевським високого потенціалу певних античних образів мотивів [див. 5], то спеціального дослідження античної інтертекстуальності поетологічної тематики його лірики немає.

Мета цієї студії — розглянути авторську парадигму образу поета, пов'язану з античним, і визначити її зв'язок із неокласичною і символістською моделями інтерпретації античності, сформованими у високому модерні, традиції яких Володимир Базилевський вивчає в сучасних умовах доби постмодерну. Цінність дослідження — уточнити контекст пристання терміносполучки « античний текст» дослідники поетологічної концептосфери, розшути основні інваріанти образу поета в ліриці Володимира Базилевського, які пов'язані з традицією української античності періоду високого модернізму як одного з найбільш репрезентативних періодів у розвитку національної традиції позиціонення і трансформації греко-римських мотивів і мотивів.

Всієї дискусійності питання поняття « античний і « античний текст» ототожнюємо, виходячи з означення «тексту», поширеного в культурології семіотиці (М. Бахтін, Ю. Лотман), за яким «текст» можуть сприйматись або всі твори автора за якийсь виокремлений відтиасу, або твори певної едності (стильової, тематичної тощо). Наприклад, тексти « Творчість піра», «Художня спадщина Стародавньої Греції», «Англійська література» чи як абсолютне позиціонення — « мистецтво людства». Оскільки стає явищем культури завдяки багаторазовому переказу та варіюванню або чіткому повторенню тиражуванню, то антична греко-римська культура спадщина, багатовікова традиція й інтерпретації якої є чинником європейських національних літератур, — це найвідоміших і найавторитетніших текстів світової культури.

Античність як «текст» структурує сукупність текстів — давньогрецької та римської літератури, історичних, філософських, суспільно-політических, науково-соціологічних та інших. Своєрідним «текстом» постають і пам'ятки

архітектури, зразки мистецтва, предмети побуту тощо. Уся ця сукупність «текстів» і є тим універсальним та невичерпним джерелом наших знань про античність. Реципіючи якийсь один зі складників (фабулу, образ), згадуючи факт історії чи витвір мистецтва, письменник відкриває одну зі сторінок «тексту», з якого «зчитує» образ доби. «Зчитати» античну добу як текст означає знати, розуміти, диференціювати, «перекладати» на мову свого покоління, оперувати її поняттями, вводити у вживання, сприймати підґрунтами для нового акту творення. Отже, виходячи з міркувань семіотиків, антична література — це текст, який апелює до духовно-ініціативного сприйняття різними поколіннями, є носієм стійких і стабільних, позаситуативно вагомих інформацій, ідей, умонастроїв, змістів — осередком духовно-практичного досвіду давніх греків і римлян.

В українській літературі упродовж віків складалася своя традиція «вживлення» античного тексту в національну художню канву — так звана українська античність. Найбільше її інваріантів запропонувало письменство доби високого модернізму. Воно формувалось у драматичних історичних декораціях національно-визвольних змагань і духовного злету, в пошуках нових естетичних орієнтирів, а потім в роках літературної дискусії, що, як відомо, «перейшла в політичну площину», означивши початок потужної хвилі репресій проти всього українського, в тому числі й української античності. Тож усім наступним поколінням митців з орієнтацією на класичну спадщину в еліотівському чи зеровському розумінні як на високу естетичну якість так чи так доводилось не лише шукати власний варіант інтерпретації греко-римської спадщини, а й довершувати насильницькі перервані пошуки в цій царині своїх попередників — представників літератури 1920–1930-х рр. Вважаю, що саме творчість Володимира Базилевського стала наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. символічною ланкою, що єднає традиції української античності високого модернізму з тенденціями сучасного етапу розвитку поезії. Особливо це показово на прикладі його поетологічної лірики.

За А. Вебером, поняття « поетологічна лірика» означає «особливу сферу поетичного матеріалу і поетичних тем, сферу, досі не розглянуту у вигляді окремого феномену в літературно-історичних дослідженнях. Вона охоплює всі вірші, які спрямовані або на поета (його завдання та функції), або на написання віршів (творчий процес і його методи), або на поетичний твір (його форму та мовленнєві засоби). Але до « поетологічної поезії» належать не тільки вірші на зразок « мистецтво поезії», в яких — самозамкнута система поетики, а й такі, що мають темою певний аспект або окрему проблему теорії поезії. Це й означає, що в них йдеться про поета, про поезію або про вірш».

[цит. за: 6, 161]. У доробку Володимира Базилевського як одного з послідовників неокласичної лінії нашого письменства така лірика посідає важливе місце. Особливо цікавим є образ поета.

«Поет» разом із такими концептами, як «поетична творчість», «літературні та технічні засоби словесного вираження», які, на думку Л. Артеменко, «співвідносяться так: «поет» — із предметно-образним уявленням про постать поета й тими його міфологічними персоніфікаціями, що визначають коло суб'єктів творчого буття; «поетична творчість» — із предметно-образними уявленнями про семантичні атрибути творчого процесу, феномен літератури та поетичного твору; «літературні та технічні засоби словесного вираження» — з творчим матеріалом, яким послуговується митець» [1, 17], належить до концептосфери мистецького дискурсу. Образні втілення концепту «поет» показові для визначення авторської позиції щодо широкого кола питань естетикологічного комплексу. Вважаю, що численні художні втілення поета в ліриці Володимира Базилевського перегукуються з античним тлумаченням образу митця.

Як відомо, погляди на роль і місце поета та поезії в античному суспільстві змінювались. У міфо-поетичному уявленні поет виступав посередником між божественним і людським світами, бо він володів словом, яке мало подвійну природу: воно нерозривно пов'язане з людською думкою і водночас утілюєвищий порядок і гармонію. Тому в античності (як і в інших давніх традиціях) провідною стає ідея сакральності й могутності слова, яке влучно й майстерно (тобто поетично) вжито.

Найпоширенішій із варіантів образу поета — поет-деміург, натхнений богами, що володіє надприродними здібностями (у Гомера — аед-деміург, у Гесіода поезія — «божественний дар» муз, у Піндара — поет-пророк). Згодом це вилилося в теорію божественного походження поезії у Платона («Федр»). Так само у Плотіна «шалений» поет, який усвідомлює, що промовляє прекрасно тільки тоді, коли стає «безумним», чи доктрина «поетичного божевілля» в Горациі. При цьому роль поета, скажімо, в часи Гомера нерідко зводилася до «обслуговування» на кшталт того, як ремісник служить знаті (тому деміург — не тільки творець, а й тесля і коваль). У добу полісів поет сприймає свою творчість як різновид служіння місту, таку собі громадську роботу поета-громадянина (це відображене в автогіптафії Есхіла, де ним відзначена лише участь у битві при Саламіні, але не власні творчі перемоги під час драматичних змагань). В елліністичний період образ поета амбівалентний: між натхненим співрозмовником богів і образом марнославного дивака, нероби й підлесника. У Римі цей контраст стає ще гострішим. Якщо поет виконує державне замовлення так геніально, як, скажімо,

Верглій, то його роль у мистецькій ієрархії визначається спеціальними указами (документами) правителя (як у відомих інституціях імператора Юстиніана: «Коли ми кажемо „*πολιτεία*“ не додаючи ім'я, то з греків у такому випадку розуміти преславного Гомера, а у нас [римлян] – Верглія»). Якщо ж ні, то це може бути і автор засланого в Томи Овідія. Образ літератора виявився особливо затребуваним в ділопедії, які розвивалися в умовах бездережавності і підданості несвободи, у тім числі й української.

У творчості Володимира Базилевського йшли образне втілення майже всі цікаві ідеї, закріплені за античною традицією, які, зокрема, відомою, були апробовані в тих чи інших моделей та претації античності українськими письменниками ХХ ст. Так, скажімо, Орфей як один із умовних образів на позначення поета в сучасній моделі не лише української, а й, власне, світової літератури, осмислюється Володимиром Базилевським у різних контекстах. У вірші «Орфей» йдучи за сюжетикою міфу про втрачену любов і трагічний фінал життя самого поета, він висловлює його людську сутність від мистецької, підкреслює талант і покликання на вищий щабель чи скористатись формулою М. Метерлінка, що «гізмом щоденного буття»: «А прийде лише відмінна — яви свої чарі / Фракійські власини, хай казяться всує. / Торкнуся ж Орфею, золотої кіфари — / Хай звір незвичайний твій голос почує» [3]. У такий спосіб в творчості Орфея Володимир Базилевський висловлює дицийну сему «страждання» як незвичайний мистецького життя і стверджує пріоритетніх цінностей через конфлікт «високого» (втіленої в Орфееві) і «низького» чи земного (увиразненого в «живих»): «Хай не буде небесного співу, Орфею» [3].

Але частіше віднаходимо образ Орфея в річній ліриці Володимира Базилевського, де критті теми засудження та талантливості не знищених до кінця його настішків лише ного співця або отримує узагальнене-змінене звучання («*Полиняли домашні крикси, кують голодні орфей...*» [2, 392]), або співом поета, приреченого творити в часи («*Ліру розбив Орфей: / вік цей, мов зліт*», Знов зі щитом плебей, / Знов на щиті погані 460]); «*гасне блідий, ніби смертник, Орфей, благально здіймаючи вгору*» [2, 518]). Завдяки новий суспільно-політичний контекст, втрачає піднесено-патетичний зміст і набуває жено-іронічного, характерного для письменства дернізму, звучання: Орфей живе в іншому світі, де «*зі щитом плебей*», а «*на щиті погані*» і стає жертвою тепер уже не розлучення, а режиму. Аналогічна тенденція — традиційного образу і аж до його дестабілізації, вже мала місце і в творчості поетів-іронічників.

у ранньому українському модернізмі, і в Тичини-символіста доби високого (зрілого) модернізму. У такому поводженні з прецедентним текстом — намагання оновити традицію, надати їй актуального сенсу. При цьому характерно, що коли в самого Тичини образу Орфея немає, а деканонізації він піддає образ Прометея (символічно — міфообраз не поетологічного комплексу, а політично заангажованого новонародженою пролетарською ідеологією), то у його сучасників-неокласиків цей образ зринає не раз. Наприклад, на традиційну інтерпретацію образу міфічного поета натрапляємо у вірші Павла Филиповича «Не злато, ливан і смирна...», а в Миколи Зерова образ Орфея виникає і в жартівливо-іронічному контексті, коли характеризується сам Тичина («Яким ти чином возсяв еси / Між крамарів на чесному бенкеті — / Новий Орфею, славний во кларнеті!» [4, 71]), і як протиставлення іншому міфічному персонажеві — кентаврові Хірону в однайменному сонеті, де спів кентавра «побожно п'ють Орфей і Лін» [4, 57]. У цьому творі Микола Зеров захоплюється кентавром, який став поетом, здолавши «звірячу хіть», тоді як Орфей — це радше поет-професіонал. Так по-новому інтерпретований Хірон, на противагу Орфею, постає втіленням стихійного таланту, внутрішня боротьба якого закінчилась перемогою аполлонійського над діонісійським.

Володимир Базилевський розвиває неокласичну практику і класичного, і модерного прочитання образу Орфея. Окрім того, в одному з його творів поряд із міфічним поетом з'являється реально-історичний Катулл. Звернення до знакових персоналій античної культури — також одна з характерних рис інтерпретації античного тексту, яку в добу високого модернізму продемонстрували у своїй творчості київські неокласики. Образ поета у їхній ліриці був персоніфікований, по-перше, в античних міфемах і реалонімах; по-друге, у постатях представників різних національних культур, чинниками вибору яких стали сформовані в античній естетиці критерії щодо митця; по-третє, у ліричному героєві «програмових» віршів на кшталт героя-митця лірики Горація, який вимагає «школи стилю» від поетів-початківців. Нерідко різні (приміром, біблійні й античні чи античні й слов'янські) за походженням образи опинялися в одному поетичному просторі. Analogічно і у Володимира Базилевського: в осмисленні долі інтелігенції в умовах тоталітаризму він вдається до образів біблійного Соломона, античних Орфея і Катулла, успішно апробуючи ономастичні метафори як ефективний інструмент пізнання і опису змінної соціальної реальності та ідентифікації персонажів: «Все ти, все ти, / зацькована, ледача, / продався твій Соломон, здурів Орфей. / Над попеллицем днів сміється й плаче / Катулл твій іциро-сердний — соловей» [2, 530]. Припускаємо, що тут Володимир Базилевський йде від можливості зіста-

вити Орфея з Павлом Тичиною (за відомим визначенням Василя Барки, «хліборобський Орфей»), а Катулла — можливо, з Володимиром Сосюрою чи Максимом Рильським, у творчості яких, як і в римського поета, вагоме місце посідала інтимна лірика, — до узагальненої картини спотвореної ідеологічним диктатором вітчизняної культури.

Через поєднання образів-метафор різної генези Володимир Базилевський розширює образний діапазон утілень концепту «поет» і поглиблює інтелектуальний чинник своєї лірики. Так, у творі «І що ж лишається?» Володимир Базилевський осмислює долю сучасного поета, поєднавши біблійне («Він Аве́ль, що його вбива час-Кайн за талант і норов») з античним («Сізіф з отих, які слова, як брили, вергають під гору» [2, 536]) для підсилення сем «жертва» і «важка праця». Цікавий образ поета Авея відсилає до образу «проклятого поета», апробованого у французькій літературі раннього модернізму.

Але найбільш характерним для лірики Володимира Базилевського вважаю поєднання поетологічних та філософсько-екзистенційних мотивів. Так, у вірші «Ті знаки і барви, та свіжість і звуки...» роздуми про завершення земного шляху, у якому матеріальне не визначало його сутності («діогенова бочка»), нерозривно пов'язані з настановою творити (у Базилевського дещо знижено — «кинути сіна Пегасу») до останнього подиху: «І треба лише діогенову бочку / спалити і кинути сіна Пегасу / до того, коли розірвавши сорочку, / ти вивільниши душу для простору й часу» [2, 405]. Автор зумисне спрошує, прозаїзує, по суті, програмовий вірш, виявляючи ще одну характерну особливість своєї поетичної мови — просто і ясно говорити про важливе і складне.

Здатність віднаходити оптимальну художню формулу, як і поєднання екзистенційної проблематики з поетологічною, — це традиція, що також дісталася у спадок нашій поезії від неокласиків і послідовно розвивається Володимиром Базилевським. У його ліриці, як, скажімо, і в Миколи Зерова, формується образ поета-понад-часом, який живе за власними законами: «Ta нічого — блаженний — не відав і не чув про ріку Геракліта» [2, 415], — і водночас тенденція пошуку в античності персоналій-культур-трегерів, які складають знаковий ряд духовних надбань епохи. Для неокласиків таким поетом, який піднявся над часом, історією, вічністю, був Григорій Сковорода («Розлютувався лютий надаремне» Михайла Драй-Хмари, «Сковорода» Юрія Клена, «Китаїв» Максима Рильського).

У своїх пошуках естетичного і етичного ідеалу Володимир Базилевський звертається і до античності, і до історії національної літератури, чим також продовжує і власне античну традицію — порівнюючи з авторитетами, визначати

статус певного митця. Серед персоналій давнього світу Володимир Базилевський виокремлює Гомера і Горація (вірш «Тінь Мазепи»), ознайомлення з творами яких — знак культури загалом і (в поєднанні з ім'ям гетьмана Мазепи) характеристика високого рівня української культури доби бароко.

В іншому випадку Володимир Базилевський веде мову про відхід літературних поколінь, а зараз і про самотність як тему творчості (вірш «Ще темний ліс...»): «Нема про це в Петронія і Плавта./ В Софокла є. / і в Евріпіда є» [2, 502], — маючи на увазі орієнтацію римських письменників часів імперії на сатирично-комедійну тематику, тоді як давньогрецькі трагіки Софокл і Евріпід порушували у своїй творчості такі питання буттєвої проблематики, як вчинок і відповідальність, доля і людська гідність, протистояння фатуму тощо. Цікаво, що в такому протиставленні римських письменників грецьким вгадується і традиційна для творчості Лесі Українки алегорична антиномія Риму (Російської імперії) — Давньої Греції (України), оприявлена письменницею в драмі «Оргія» як два різні типи розуміння ролі та обов'язку митця й мистецтва.

Характерно, що античного Овідія, образ якого не раз інтерпретували українські поети високого модернізму як образ-репрезентант поета-вигнанця і ширше — пророчо побаченої метафори долі цілої генерації письменників, «Томами» яких стануть Соловки і Магадан, Володимир Базилевський згадує лише на тлі мариністського пейзажу, не розгортаючи загальнновідомого сюжету. Але алюзія на факти біографії автора «Метаморфоз» все ж досить виразна: споглядаючи море, ліричний герой згадує, що «кляв твій норов цезарський Овідій» [2, 405], і водночас кодує називу Овідієвих «Тристій» у фразі «але й він твоїм розсолом плакав» [2, 405].

Для Володимира Базилевського близьким є і тип митця-стоїка, який свідомий часу, у якому живе, але мужньо протиставляє його недосконалості свою досконалу творчість. Тому його ліричний герой — Сізіф, який рефлексує не так над самим фактом кари богів, як над визначенім собі самому завданням відповісти на питання, які складають суть буття: «І слухаючи вічну німоту, / ридав і прагнув скинути вериги. / Й знов брили запитань котив під гору, / мов камінь свій Сізіф: куди? Чому? Коли? Навіщо? Звідки це? Для чого?» [2, 394] (вірш «Екзистенція»). Обігравши вислів «сізіфова праця» в авторському «сізіфіві віз», Володимир Базилевський, по суті, веде мову про важку і зазвичай невдячну письменницьку працю: «Сізіфового воза перти вгору / серед руїн загального розору» [2, 482] (вірш «2000»). Екзистенцію ліричного героя підсилює і самоідентифікація з гладіатором у вірші «Я старий гладіатор», де поет протистоїть і сучасному імпе-

раторові з сенатом, і плебсу. Цікаво, що звернувшись до художніх означень (і самочинень) поета у Євгена Маланюка, з поглядом якого Володимира Базилевського ріднить з діяльної позиції митця в сучасному суспільстві побачимо, що поет-пражанин також використав метафору гладіаторського бою для висловлення свого розуміння долі митця в сучасному суспільстві у вірші “Ars poetica”, поетологічний зміст і відповідний «слід» якого безсумнівні. А в іншому вірші («Напис на книзі віршів») навпаки — которми гладіаторів називав поетичні рядки, а себе — «залізних імператором строф».

Естетика дії (чи, за Євгеном Маланюком, «чину») визначає новий ракурс у прочитанні Володимира Базилевським і традиційного для поетологічної концептосфери образу Аполлона, який через «укрупнення» образу бутів стріл і ліри постає у його творі «Відповідь на строк свій...» у нерозривній єдності із образом борця і творця: «Не розлучавсь недарма Аполлона з луком і лірою» [2, 345].

Отже, античність слугує для Володимира Базилевського матеріалом для образної дигми поета. Окрім введення традиційних образів (муза, ліра і особливо Орфей), у його поезії стерігаємо, по-перше, націоналізацію античного тексту; по-друге, перетворення власної творчості в узагальнено-символічну; по-третє, осучаснення традиційної структури; по-четверте, перекодження логеми в парафраз. У Володимира Базилевського домінує драматична іпостась поета, ідея творчості є єдиною прийнятною формою в сучасному дисгармонійному світі.

Аналіз античної «презентації» образу одного з численних поетичних концептів — Володимира Базилевського дає змогу зробити висновок про те, що сучасний митець постулює власну концепцію митця і мистецтва, у якій увиразнена традиція попередників і ністів. Поет надає творчо переосмислені образи турям античного тексту змістового та семантичного наповнення, співзвучного з ними звучанням конкретні екзистенційні ції, стани особистості, реалії життя з реальним про буття поета в часі і просторі, його долю, тріумф і трагедію. Елементи античного тексту виступають у Володимира Базилевського як «лакмусом» чи «призмою», крізь яку відчує реалії свого часу з точки зору вічності. Осмисленні переважає умовно-асоціативні, що дає змогу зосередити увагу не тільки на вчинках прецедентних образів, які є екзистенції на них самого автора й соціуму, але і античної культури виявляється для Володимира Базилевського саме тим архетипом, який може охопити внутрішній драматизм, трагізм,

ливість і динаміку поетологічних образів у рамках конкретної історичної епохи.

Запропонована студія — спроба окреслити образний діапазон поета, аналізуючи переважно експліцитну реалізацію Володимиром Базилевським художнього й ідейного потенціалу античного тексту. Як перспективне розглядаємо дослідження й імпліцитного вияву античної художньої спадщини у втіленні концептів поетологічного комплексу. Зокрема,

образи митців різних епох, які працювали для взаємопроникнення і взаємозбагачення культур, стають частиною авторського дискурсу культуртрегерів (П. Куліш, Є. Плужник та ін.). Звернення Володимира Базилевського до біографії культуртрегерів є продовженням неокласичної традиції, що, своєю чергою, вкорінена в античну художню практику плутархівського типу, де особистість виступала мірилом свого часу і звичаїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артеменко Л.В. Дискурс митця і мистецтва в українській поезії ХХ століття : автореф. дис. ... канд. фіол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / Л.В. Артеменко. — Тернопіль, 2016. — 22 с.
2. Базилевський В. Вертер: Вибрани твори / В. Базилевський. — К. : Криниця, 2004. — 608 с.
3. Базилевський В. Орфей [Електронний ресурс] / В. Базилевський. — Режим доступу : <http://ukr-lit.net/bazilevskij/1368-virshi/3591-orfej.html>
4. Зеров М. Твори : у 2 т. / М. Зеров. — Т. 1: Поезії, переклади. — К. : Дніпро, 1990. — 843 с.
5. Литвиненко С. Рецепція духовного світу героїв античних міфів у поезії Володимира Базилевського [Електронний ресурс] / С. Литвиненко. — Режим доступу : <https://www.kazedu.kz/referat/182931>
6. Weber A. Kann die Harfe durch ihre Propeller schießen? Poetologische Lyrik in Amerika / Alfred Weber // Amerikanische Literatur im 20. Jahrhundert. — Gottingen, 1971. — P. 175–191.

REFERENCES

1. Artymenko, L.V. (2016). Dyskurs myttsia i mystetstva v ukrainskii poezii XX stolittia [The Discourse of Artist and Art in the Ukrainian Poetry of Twentieth Century]. Extended abstract of candidate's thesis. Ternopil, 22 p.
2. Bazylevskyi, V. (2004). Verter: Vybrani tvory [Verter: collected works]. K. : Krynytsia, 608 p.
3. Bazylevskyi, V. Orfei [Orpheus]. Retrieved from <http://ukr-lit.net/bazilevskij/1368-virshi/3591-orfej.html>
4. Zerov M. (1990). Tvory : u 2 t. [Works: in 2 parts] Vol. 1. Poezii, pereklyady. K. : Dnipro, 843 p.
5. Lytvynenko, S. Retseptsia duchovnogo svitu heroiv antychnykh mifiv u poezii Volodymyra Bazilevskoho [Reception of Spiritual World of Ancient Myths' Heroes in Poetry by Volodymyr Bazilevskyy]. <https://www.kazedu.kz/referat/182931>
6. Weber, A. (1971). Kann die Harfe durch ihre Propeller schießen? Poetologische Lyrik in Amerika. Amerikanische Literatur im 20. Jahrhundert. Gottingen, 175–191.

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО

<i>Mікіна О.Г.</i> Семантична еволюція від «молити» до «говорити» як універсальне явище: етимологічний етюд	3
<i>Видайчук Т.Л.</i> Фонетичні особливості східнополіського говору північного наріччя української мови (на матеріалі етнографічної спадщини Бориса Грінченка)	11
<i>Лахно Н.В.</i> Актантна спрямованість семантики дієслівних суфіксів в українській мові	17
<i>Заєць В.Г.</i> Форми дієприкметників: способи врегулювання порушень мовної норми (на матеріалі сучасної української мови)	24
<i>Тугай О.М.</i> Англійські діеслова вольової дії: досвід попереднього аналізу	29
<i>Дроботенко В.Ю.</i> Фразеологічні утворення в різноструктурних мовах (на матеріалі української, англійської та іспанської мов)	36
<i>Близнюк К.Р.</i> Лексико-семантичне мікрополе «відданість» у сучасній українській мові	42
<i>Зайченко О.В.</i> Когнітивні засади формування похідних суфіксальних прикметників в сучасній німецькій мові	51
<i>Колодяжна К.В.</i> Перлокутивний ефект мовленнєвого акту глузування в англомовному діалогічному дискурсі	55
<i>Чхетіані Т.Д.</i> Граматика мовленнєвої інтеракції в англомовному діалогічному дискурсі	62
<i>Бажура Т.А.</i> Дискурсивні маркери “you know”, “you see”, “I say” як реалізатори принципів кооперації та ввічливості	67
<i>Шатілова О.С.</i> Оцінність як категорія текстів в українських засобах масової комунікації	74
<i>Решетова А.С.</i> Модальність як інтертекстуальна особливість англійських ептонімів	78
<i>Торговець Ю.І.</i> Парентетичні елементи як засоби вираження суб'ективної модальності (на матеріалі сучасного американського соціально-політичного есе)	82
<i>Карпінський Ю.В.</i> До питання про базовий понятійно-термінологічний апарат сучасного соціолінгвістичного дослідження	87

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

<i>Gaidash A.V.</i> Literary Portrayals of the Elderly Artists in Tina Howe's <i>Coastal Disturbances: Four Plays</i>	92
<i>Ковбасенко Ю.І., Дячок С.О.</i> Використання античного інтертексту в творчій парадигмі Ліни Костенко: інтенції, традиції, новаторство	99
<i>Гальчук О.В.</i> Поет Володимира Базилевського: античні обриси образної парадигми	106
<i>Висоцька Н.О.</i> «Бідна та Барbara»: фоновий шекспірівський образ як персонаж сучасної літератури США	112

РЕЦЕНЗІЇ

<i>Вінтонів М.О., Шатілова О.С.</i> Рецензія на Словник дієслівного керування / Л. Колібаба, В. Фурса. — К. : Либідь, 2016. — 656 с.	119
--	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....

120